

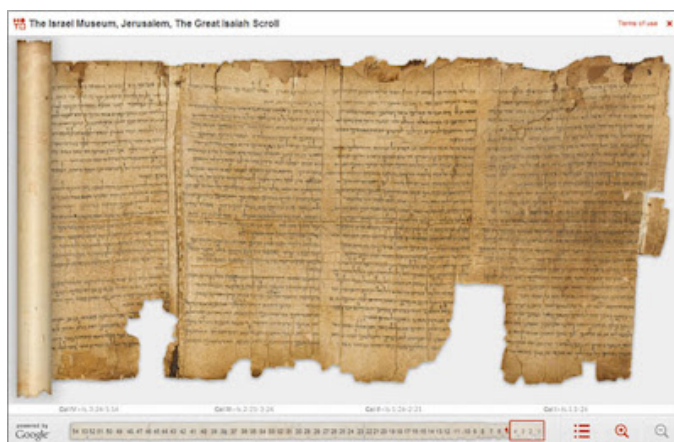
APIE ESĖJUS IR VIENĄ FALSIFIKATĄ

NEGYVOSIOS JŪROS RANKRAŠČIAI

Tokių šiurpulingų vietų kaip Negyvoji jūra, pasaulyje yra nedaug. Jos pavadinimas daug ką pasako. Kadaisė čia buvo du miestai Sodoma ir Gomora. Jų likimas kelia siaubą. Vietiniai gyventojai ją vadina prakeikta vieta. 1947m. beduinų berniukas vardu Muhamed ed-Dib, iš Taamire genties, išvargęs nuo ilgų pradingusios ožkos paieškų, netikėtai aptiko olą. Pamanęs, kad ožka gali būti ten, jis į angą įmetė akmenį. Tuomet vietoj ožkos bliovimo pasigirdo dūžtančio molinio indo garsas. Užsiropštes ant olos ir patekęs į jos vidų, pamatė nemažai molinių indų, kuriuose aptiko daugybę odinių ritinių.

Muhamedas ed-Dibas*

Nuo 1947-ųjų ir iki 1956-ųjų metų Negyvosios jūros pakrantėje buvo surasti garsieji Kumrano rankraščiai. Jie atskleidė dar daugiau žinių apie esėjus. Jie supažindino pasaulį su šia tikrai unikalia judėjų bendruomene. Šie ritiniai buvo vienas svarbiausių XX amžiaus archeologinių radinių, kuris atskleidė naujų įžvalgų apie Senąjį Testamentą, judaizmo istoriją. Kumrano Biblijos rankraščių amžius datuojamas 3a. iki Kr. - 2 a. po Kr. (datavimas skirtinguose šaltiniuose skiriasi). Kumrane buvo atrasta daugiau nei 900 rankraščių fragmentų (kiti šaltiniai skelbia, kad jų rasta tūkstančiai...), parašytų hebrajų, aramėjų ir graikų kalbomis.

Beveik visos rastos Šventojo Rašto knygos turėjo po keletą egzempliorių. Tų radinių tyrimo metu mokslo pasaulyje tvyrojo įtampa: ar Kumrano Biblija skirsis nuo anksčiau atrastųjų? Tai buvo svarbiausias klausimas. Rankraščiai iš Kumrano patvirtino, kad Biblija išliko nepakitusi! Įspūdingas Biblijos teksto stabilumas liudijo, kad tai - ypatinga Knyga, kurios Autorius yra Pats DIEVAS.

Taigi, Negyvosios jūros ritiniai priklausė vienai bendruomenei, kurios gyvenvietė buvo įsikūrusi netoli šių olių. **Kai kurie mokslininkai linkę šią bendruomenę tapatinti su esėjais – asketiška judaizmo atšaka, daug dėmesio skyrusia moralinei bei dvasinei švarai.** Šios bendruomenės gyvenimo būdas, remiantis raštais, buvo griežtai reglamentuotas: nariai turėjo laikytis tikslų taisyklių, dalyvauti ritualuose, mokytis ir praktikuoti tikėjimo principus. Ritiniai atskleidžia, kad daug vietos jie skyrė apmąstymams apie Mesijo atėjimą ir galutinį gėrio bei blogio susidūrimą. Kai kuriuose tekstuose buvo piešiami apokaliptiniai vaizdiniai, skelbiamos pranašystės, kalbama apie dangaus jėgų veikimą.

Šiandien žinoma, kad esėjai (*Εσσαϊοι*), *esenai*, buvo pusiau vienuoliška judaizmo srovė gyvavusi vėlyvuosiu Antrosios šventyklos laikotarpiu (II a. pr. Kr. - I a.m.e.). Ji

buvo išplitusi įvairiose Izraelio vietose, tačiau daugiausia vakarinėje Negyvosios jūros pakrantėje. Kiti šaltiniai rašo, kad esėjai greičiausia susikūrė apie 150 m. pr. Kr. Antiocho IV valdymo metu, po Makabiejų sukilimo. Esėjai gyveno atsiskyrę nuo Rašto aiškintojų, vadino save „vargšais“ arba „nemokytais“ bei „šviesos sūnumis“. Esėjus minėjo Plinijus Vyresnysis ir Juozapas Flavijus. Esėjai skyrėsi nuo sadukiejų ir fariziejų. Įdomiausia tai, kad esėjai turėjo savitą socialinę struktūrą, savitą gyvenimo būdą, tradicijas ir laukė net dviejų mesijų atėjimo: iš Dovydo ir Aarono giminių bei greitos pasaulio pabaigos. Esėjai nekaupė turto, pabrėžė neturto svarbą. Daugiausia reikšmės jie teikė Biblijos studijavimui ir perrašinėjimui.

Vieni istorikai teigė, kad esėjai laikėsi skastybės įžadų, bet Juozapas Flavijus rašė, kad tarp esėjų vyravo dvi kryptys: nuosaikesni gyveno šeimose ir neatsiribojo nuo tautos, o radikalesnės šakos atstovai, kaip manoma, buvo Kumrano rankraščių autoriai. Pastarieji vengė pasaulietiško gyvenimo.

Esėjų bendruomenė buvo organizuota hierarchiniu principu: norint įsijungti į bendruomenę, tekdavo išlaikyti ilgą bandomąjį laikotarpį, o įstoję laikydavosi griežtos disciplinos ir visiškai pakludavo vyresniesiems. Bendruomenei galėjo priklausyti suaugę vyrai, o vaikai galėjo būti mokomi skelbiamų principų. Esėjai vertėsi žemės ūkiu ir amatais. Visas jų turtas buvo bendras, drabužiai - skurdūs. Juozapas Flavijus rašo, kad drabužius ir avalynę jie keisdavo tik tada, kai jie visai susidėvėdavo. Lygiava buvo tiesiog kraštutinė - nė vienas negalėjo turėti jokios nuosavybės. Be vyresniųjų leidimo negalima buvo net ko nors padovanoti giminaičiams, - visą turtą skirstydavo vyresnieji. Bendruomenėje nebuvo vergų, ligonius slaugydavo visi drauge.

Esėjai niekino kūniškų malonumų tenkinimą. Tie, kurie neatsisakydavo šeimoms, vertino ją tik kaip galimybę pratęsti giminę. Be to, jie praktikavo krikštą ir tikėjo Apokalipse.

Labiausiai esėjai rūpinosi apeigine švara: nuolat apsiplaudavo, valgydavo tik „švarų maistą“ ir tik drauge. Apeiginį švarumą jie pabrėždavo vilkėdami baltus drabužius.

Jie turėjo savo kalendorių ir laukė lemiamo „šviesos“ ir „tamsos“ sūnų mūšio.

Esėjai tikėjo, kad jų mokymas pakeis Šventyklos apeigas. Jeruzalės šventyklos tarnus esėjai laikė piktžodžiautojais, o pačią šventyklą - suteršta. Kitaip nei fariziejai, esėjai tikėjo likimu, taigi atmetė laisvą valią. Šabo jie laikydavosi ypatingai griežtai - dar griežčiau negu fariziejai. Piktžodžiavimas Mozės vardui buvo baudžiamas mirtimi, o už kitus nusikaltimus buvo atskiriama nuo bendruomenės. Atskirtas nuo bendruomenės narys tiesiog mirdavo badu, nes, pasak Juozapo Flavijaus, dėl priesaikos ir įpročio jis jau nebegalėjo valgyti įprasto maisto, paruošto ne bendruomenės narių. Jie ypač kruopščiai studijuodavo etiką, Torą, tačiau turėjo ir savo šventuosius raštus.

Nors Didžiojo sukilimo prieš Romą metu (66-70 m.) esėjų buvo galima sutikti tarp žydų karių, dėl savo mokymo griežtumo jie taip ir liko atsiskyrę nuo tautos. Jų mokymas savo esme buvo visiškai priešingas sedukiejams, bet jie patys liko „išrinktųjų“ vaidmenyje. Po Šventyklos sugriovimo, prasidėjus žydų gyvenimui diasporoje, esėjų judėjimas išnyko ir liko tik įamžintas raštuose.

Išnykus sadukėjų aristokratijai, kuri buvo glaudžiai susijusi su Šventykla, jų partija prarado bet kokį pamatą. „Tamsos sūnūs“ sunaikino ir esėjų vienuolynus. Esėjų bendruomenė išnyko, neįleidusi pakankamai gilių šaknų tautoje. Žuvo daugybė fariziejų ir daugybė paprastų žydų. Gyvi likę fariziejai laikėsi mokyklose, uoliai skleidė savo mokymą, kuris padėjo pamatus rabinistiškojo judaizmo tradicijai ir šių dienų ortodoksiniam judaizmui.

Pasaulio istoriją pakeitė keliais dešimtmečiais anksčiau išaušusi nauja era: Kristaus kryžius atvėrė kelią pas Dievą ne tik žydams, bet ir pagonims. Kristaus kryžius panaikino bet kokius kilmės, tautybės, padėties ar kultūros skirtumus, išskyrus vienintelį – skirtumą tarp tikinčiojo ir netikinčiojo Atpirkėju.

Jau minėjau, kad esėjai save laikė šviesos vaikais. Deja, tie vaikai gyveno kovos su tamsos vaikais įtampoje. Jie laukė paskutinio mūšio ir sulaukė. Po to mūšio jie ir išnyko...Yra apie ką pamąstyti!

Apie esėjų „evangeliją“

Tas falsifikatas – „Esėjų pasaulio evengelija“* atsirado, tikriausia, iš geraširdiško noro padėti krikščioniams *gyventi kitaip*. Kalba eina ne apie tikėjimą ar Apreiškimą, o apie paprastą gyvenimą žemėje. Senais laikais bendruomenės ir tautos gyveno pagal griežtas tradicijas. Santykiai šeimoje, vaikų auklėjimas, maisto paieška ir gaminimas, - viskas buvo reglamentuota. Niekas net nemastė, kad galima būtų gyventi kažkaip kitaip, nes tai būtų buvę nesaugu: bendruomenė pakriktų. Nemastė žmonės ir dabar: gyvena *inertiškai*. Tik vienas kitas žmogus ištrūksta *į laisvę*: sąmoningai ir radikaliai pakeisdamas savo gyvenimą. Dabar nebėra senųjų tradicijų, moralės normų, pagarbos seniems žmonėms, pagarbos kitam, kitokiam. Demokratiniame pasaulyje įsigalėjo individualizmas. Svarbiausia - aš ir „mano nuomonė“, prilyginama „tiesai“.

Nors senais laikais visos pasaulio tautos ir bendruomenės stengėsi laikytis savo tradicijų, kad bendruomenė neiširtų, tačiau jų vienybė laikėsi ne iš meilės artimui. Tame pasaulyje gyveno nedidelė (apie 4000 žmonių) judėjų bendruomenė, kurios gyvenimo būdas iki šiol kelia nuostabą. Įdomu tai, kad jie save vadino „šviesos vaikais“. Nors jų vidiniai santykiai buvo grįsti griežtu pamaldumu ir drausme visose gyvenimo srityse, tačiau tai buvo ne krikščioniai. Jėzus, kaip žinote, visus žmones irgi vadino *šviesos vaikais*.

Kai susidomėjau vadinama esėjų „evangelija“, perskaičiau nemažai įvairių tekstų. Yra autorių, kurie ja tiki, ir tegu tiki, jei nori. Tačiau yra rimtų mokslininkų, kurie nustatė, **kas** yra jos autorius ir koku tikslu ji buvo sukurta. Vienu žodžiu, tai buvo naivus siekis paskatinti modernių laikų žmones imituoti „švairių esėjų“ gyvenimo būdą, pabrėžiant sveiką mitybą, būtent vegetarizmą. Kaip bebūtų, „evangelija“, deja,

kabutėse, neturi jokio ryšio su krikščionybe ir Jėzaus Mokymu. Tai grynas falsifikatas. Ne apokrifas.

Šiandien žinoma, kad „Esėjų pasaulio evangelija“ sukūrė vengras Edmond Bordeaux Sheckley (garsaus Aleksandro Šeklio, poeto ir unitų vyskupo anūkas). E. B. Sheckley buvo labai išsilavinęs žmogus, mokėjo sanskrito, aramėjų, graikų, lotynų ir kitas kalbas. Paryžiaus universitete gavo mokslų daktaro laipsnį, o kitus - Vienos ir Leipcigo universitetuose. Jis buvo filosofijos ir eksperimentinės psichologijos profesorius. 1928 m. kartu su rašytoju Romainu Rollandu, kuris buvo „giliai įkvėptas „Esėjų pasaulio evangelijos“, įkūrė Biogenikos draugiją. Kadangi tarp svarbiausių jo vertimų buvo rinktiniai tekstai iš Kumrano ritinių, tai, matyt, susipažinęs su esėjų gyvenimo būdu ir jų palikimu, E. B. Sheckley buvo sužavėtas jų gyvensena, pamaldumu, ir, norėdamas uždegti žmonių širdis siekti Dievo, dorai ir išmintingai, o svarbiausia sveikai ir drausmingai gyventi sukūrė...tą „evangeliją“. Jis pats ją ir išplatino milijoniniu tiražu 26 kalbomis. Kadangi jo moksliniai darbai buvo susiję su biogenine gyvybe, jie traukė viso pasaulio susidomėjimą. Per visą savo gyvenimą Edmondas Bordo Sheckley parašė daugiau nei 80 knygų iš filosofijos ir senųjų kultūrų istorijos, kurios buvo paskelbtos daugelyje šalių.

Edmondas Bordo Sheckley

Edmondas Bordo Sheckley savo vertimus iš aramėjų kalbos sudėjo į keturias knygas, o pats paskleidė mitą, kad „esėjų evangelija“ jis atrado „slaptuose Vatikano archyvuose“...Į pirmąją jo paties sudarytą knygą buvo įtrauktas ir jo sukurtas falsifikatas „Esėjų pasaulio evangelija“. Jos angliškoji versija pasirodė 1937 m. Nuo to laiko, ta nedidelė knygelė išplito po visą pasaulį, užkariaudama vis didenį skaitytojų ratą. Mistinę evangelijos atradimo istoriją parašė pats Sheckley: „Kaip buvo atrasta esėjų evangelija“. Vėliau pasirodė kitų dalių vertimai (jie sudarė antrą ir trečią tomą) pavadintus „Nežinomos esėjų knygos“ ir „Prarasti Esėjų brolijos ritiniai“, kurie greitai išpopuliarėjo, kaip ir pirmoji knyga. 1981 m., po mirties, pagal Sheckley valią, pasirodė paskutinės dalies vertimas – ketvirtoji knyga „Išrinktųjų

mokymas“. Kai kurių skyrių pavadinimai yra tokie: „Esėjų bendruomenės“, „Septynkartis pasaulis“, „Šventosios Gyvenimo, Šviesos ir Garso srovės“, „Paprastos žolės dovana“.

Reikia dar pridurti, kad apart Senojo Testamento knygų nuorašų – tokių kaip Izaijo, Psalmių ar Pakartoto Įstatymo – Kumrano radiniuose taip pat rasta „Bendruomenės taisyklė“ (1QS), „Karo ritinys“ (1QM), „Šventyklos ritinys“ (11QTemple) ir komentarų (pšerų), aiškinančių pranašystes. Pavyzdžiui, „Bendruomenės taisyklėje“ aptariama, kaip kumraniečiai (esėjai) turi elgtis bendruomenėje, kokių moralinių ir ritualinių principų paisyti. „Karo ritinys“ žadina susidomėjimą apokaliptiniais vaizdiniais, aprašo eschatologinį gėrio ir blogio susidūrimą, o „Šventyklos ritinys“ pateikia idealizuotą šventyklos kulto ir liturgijos viziją, tarsi pratęsiantį Biblijoje randamą mokymą apie Dievo buveinę. Negyvosios jūros ritinių reikšmė religiniam, istoriniam ir kultūriniam paveldui yra milžiniška. Jie patvirtina biblinio teksto ištikimybę originalams, apšviečia anksčiau mažai žinomą esėjų ir kitų panašių bendruomenių veiklą ir idėjas. Šie rankraščiai taip pat skatina pagarbą teksto studijai bei interpretacijai – atskleidžia, kaip kruopščiai buvo perrašomi bibliniai tekstai, taip užtikrinant jų tęstinumą. Galbūt labiausiai sukrečia tai, kiek daug mumyse išlieka gyvojo tikėjimo atgarsių iš senųjų laikų. Kumrano ritiniai byloja apie tikėjimo pastovumą ir žmogaus dvasios troškimą pažinti Dievą bei Jo valią. Net ir praėjus tūkstantmečiams, šie rašytiniai liudija Žodžio jėgą, kuri buvo svarbi tiek to meto išminčiams, tiek šiandienei mūsų visuomenei.

Kaip bebūtų esėjų gyvenimo atšvaitai pasiekė mus, davė dar vieną pamoką: negyvenkite kovoje su kitais, „tamsiais“ ir svetimais...nes patys pražūsite. Šviesos vaikai – ne karo, o Meilės vaikai.

.....

*„Esėjų pasaulio evangeliją“ radau ir pas vieną lietuvį:

<https://raimundabakutis.blogspot.com/2014/05/eseju-evangelija-apie-motina-zeme.html>

Jei bus įdomu – paskaitykite apie esėjus ir jų gyvenimą:

čia

<https://www.prizme.lt/zurnalas/?p=627>

čia

https://www.aidai.eu/index.php?view=article&id=1303%3Afi&tmpl=component&layout=default&option=com_content&Itemid=148

Tekste panaudoti šaltiniai: wikipedija ir spauda.lt